

Jáchymov vystavuje unikátní staré tisky, lidé uvidí i knihy s řetězem

www.idnes.cz 6. 1. 2020

Nápad vystavit tamní expozici Knihovny Latinské školy vznikl v Jáchymově už před deseti lety. Původně zástupci města uvažovali nad tím, že najde domov v jednom z historicky cenných domů na náměstí. To se sice nepodařilo, knihovna ale na náměstí zůstala. Zájemci si ji nově mohou prohlédnout v obnovených sklepeních radnice, která dříve sloužila coby zázemí restaurace. Poté už sklepy neměly využití.

„Dohromady vše přišlo na zhruba 30 milionů korun, z toho přibližně polovina byly stavební práce a druhá polovina zahrnovala vnitřní vybavení, audio a video projekce a tak dále,“ uvedl starosta Jáchymova Bronislav Grulich.

Město se do plánu mohlo pustit díky přeshraničnímu projektu mezi Českou republikou a Saskem. Partnerem mu byl Boží Dar, který opravoval kostel sv. Anny, a Breitenbrunn. Ten zase rekonstruoval muzeum úzkokolejky.

„Z naší strany byla schválená výše dotace 690 tisíc eur a celkový projekt za naše tři partnery se pohybuje kolem 3,7 milionů eur,“ vyčíslila Karla Bláhová, vedoucí jáchymovského odboru hospodářsko - správního. Originály Latinské knihovny chrání vitríny a případným badatelům k dispozici zatím ještě nebudou.

„Potřebujeme dovybavit badatelnu, aby v ní fungovaly stabilní podmínky. Knihy ale digitalizujeme, prvních třicet už je zdigitalizováno, takže jsou čtenářům k dispozici. Do budoucna se pokusíme zdigitalizovat většinu knihovny,“ řekla knihovnice Eva Kochová. Většina děl podle ní pochází ze 16. století, existují ale i starší, například Starý zákon ze 13. století či zlomky textu z počátku 12. století.

„Jedná se o rukopisy a máme tady i 50 prvotisků, což je opravdu ojedinělé. Především, což je nejvzácnější a nejdůležitější, je tady téměř 70 takzvaných libri catenati, tedy knih s řetězem. Je to unikátní v celé České republice, kde jsou pouze ojedinělé svazky. Takto ucelená kolekce je opravdu jediná, můžeme se rovnat sbírkám v Nizozemí a Velké Británii,“ doplnila Eva Kochová.

Řetězy se na knihy podle ní přidělávaly proto, aby je nebylo možné odnést. Dříve se totiž knihy neumísťovaly do polic, ale na takzvané pulpity, tedy pulpity se šikmou deskou. Protože se v případě jáchymovské kolekce jednalo o školní knihovnu, díky řetězům byly knihy pod dozorem, a studenti tak na nich nemohli například svačit nebo do nich kreslit.

„Ve své době bylo připoutávání knih velice obvyklým způsobem. V 18. století byla většina knih řetězů zbavena, aby mohly být umístěny do polic,“ vysvětlila Eva Kochová.

Knihovna byla ztracena, objevili ji nedlouho před požárem

Jáchymovská knihovna se na 250 let ztratila. Ukrytá byla na půdě radnice. O velikonočních prázdninách roku 1871 ji tam objevil ředitel Chebského městského archivu a jáchymovský rodák Karel Siegl, který podle Evy Kochové pátral po zbytcích takzvané schlikovské knihovny.

„Spousta svazků už byla bohužel nenávratně zničena. Když zjistil, že našel zbytky školní knihovny, spustil se proces restaurování,“ uvedla knihovnice.

Kde přesně škola fungovala, není známo, nicméně objev Karla Siegl přišel v nejvhodnější dobu, protože o dva roky později postihl město ničivý požár, při kterém by knihovna ve svém původním uložení pravděpodobně zcela zmizela. Díla se poté nacházela v různých částech republiky a trvalo sto let, než se opět vrátila do Jáchymova. Celkem jich je více než dvě stovky.

„Nejsou to přímo učebnice, jsou míněné jako odborné knihy z různých oborů od astronomie, kartografie, přírodních věd a filologie až samozřejmě po knihy o hornictví,“ vyjmenovala Eva Kochová.

Knihovna Latinské školy je od loňského srpna kulturní památkou a v radničním sklepení uvidí zájemci kromě vzácných svazků také multimediální prezentace či ukázky knihařské dílny. Expozice je zájemcům přístupná denně od 10 do 16 hodin a pravidelné komentované prohlídky se konají vždy v pondělí, úterý a ve čtvrtek od 15 hodin. Vstup do sklepení vede přes jáchymovské infocentrum.

Jana Plechatá